

## Co nového – co nás zajímá

Zpravodaj AZZP ČR č. 1/2022

Květen 2022

# ? Úvodník k zamyšlení - Proč blogujeme?

Zdánlivě jednoduchá otázka s celkem jasnou odpovědí. Mohli bychom říct několik pravdivých důvodů a stejně nepopsat přesně proč vlastně tento blog vznikl. Na první pohled je totiž blogování o našich problémech a naší situaci bezpředmětné a může vyznívat jako pláč a stesk, ublíženou snahu o pozornost, či snad něco jako žebrání o nápravu. Po prvních článcích ale každý pochopí, že o výše zmíněné nám opravdu nejde. Pravdou je, že se příběhy o lidech s handicapem, kterým práce změnila život, nikam jinam na naše stránky nevejdou. A přitom je potřeba, aby o nich neznalá veřejnost věděla. Z praxe víme, že uplatnění na trhu práce je pro člověka s handicapem obrovská a v naprosté většině, dobrá změna. Většinou ji jako zaměstnavatelé nebo spolupracovníci nevnímáme tak intenzivně a právě z tohoto důvodu chceme v tomto blogu některé příklady zveřejnit. Věříme, že pouhé přečtení si známých faktů nutí člověka se zamyslet. Vracíme se tedy k otázce v titulku. Blogujeme proto, že se opravdu snažíme změnit zažitě postoje. Nebráníme se ani těm negativním případům a budeme rádi, když se nám někdo ozve, případně poskytne rozhovor.

V blogu nechceme jen uveřejňovat příběhy lidí, kteří to skvěle zvládli a firem, které příkladně zaměstnávají a pomáhají handicapovaným. Rádi bychom takto vytvořili všeobecný informační kanál pro širokou veřejnost a tomu samozřejmě bude odpovídat i obsah.

Zároveň bychom Vás chtěli upozornit na naše účty na sociálních sítích Facebook a Twitter.



Josef Šulc



## Jak lze podpořit zachování míst pro zdravotně postižené zaměstnance v budoucnu?

V únoru 2022 vypracovala AZZP návrh řešení týkající se zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50% OZP. Návrh řešení bylo nutné zpracovat z více důvodů. Nejen, že vzhledem k tomu, že od 1.1.2012 došlo ke sjednocení minimálních mezd, ke zrušení chráněných dílen a tedy i příspěvku na ně dle §76 Zákona



*o zaměstnanosti, ale i postupným nárůstem výše minimálních mezd došlo k faktickému poklesu příspěvku na zaměstnávání OZP během 10 let o 30%.*

*Aby se omezil vznik celkových dodatečných nákladů na státní příspěvek – navrhla AZPP systém upravit tak, aby si na zvýšení příspěvku uspořil sám a nezvyšoval tak v současné době dopad do státního rozpočtu.*

*Jedním z návrhů řešení je úprava maximální výše limitu příspěvku dle §78 Zákona o zaměstnanosti a to ve výši 90% MM s paušálem ve výši 1000,-. Jednalo by se tedy o automatickou valorizaci.*

*Pro návrh využila AZPP jako indikátor výši MM z důvodu, že dle té se dá reagovat na změnu okamžitě a všichni ZZP50+ by tedy věděli ihned, na čem jsou a další vývoj by pro ně byl více předvídatelný.*

*Další část návrhu se zabývala omezením nadužívání uznatelných nákladů na provozní zaměstnance, pracovní asistenty a dopravu. AZPP navrhla omezit tyto náklady následujícím způsobem: náklady na každého provozního zaměstnance a pracovního asistenta by bylo možné ve zvýšení příspěvku použít pouze u jednoho zaměstnavatele a to do výše 2 násobku průměrné mzdy. Co se týká dopravy, tak tam došlo k návrhu omezit příspěvek na náklady na dopravu ve výši 50 Kč na 1 kilometr.*

*Oblastí, která byla v návrhu také řešena, je snížení limitu náhradního plnění na 14ti násobek průměrné mzdy s tím, že vyšší částka odvodů od společností na volném trhu práce by mohla být využita na znovuoobnovení dotací na opravy, údržbu a investice.*

*Ve zdůvodnění návrhu došlo ke zopakování upozornění na skutečnost, že není možné pohlížet na zaměstnavatele na chráněném trhu práce jako na běžného zaměstnavatele, obdobně, byť bychom si to také přáli, není reálné, aby všechny osoby se zdravotním postižením se uplatnily na volném trhu práce tzn. bez podpory.*

*V evidenci ÚPČR v posledních měsících setrvává obdobný počet osob se zdravotním postižením, které nenachází uplatnění ani na chráněném trhu práce a již vůbec ne na volném trhu práce.*

*Zvyšující se inflace, minimální mzda, zdražování komodit – zboží a služeb, a to bez jakékoli kompenzace v posledním období, dostává zaměstnavatele zdravotně postižených do obtížně řešitelné situace a panují zde obavy, že již nadále nebudou moci dostát svému závazku ohledně integrace osob se zdravotním postižením do pracovního života. S ohledem na výše uvedené je také zřejmé, že v současné situaci a s ohledem na další vývoj na trhu práce, který již nemusí být tak příznivý jako v uplynulých obdobích, by „nejslabší“ OZP v podstatě neměli šanci po propuštění najít uplatnění na volném trhu práce.*

*MPSV dle studie o ceně nezaměstnaného realizované na datech z roku 2019 deklaruje, že 1, nezaměstnaný stojí stát za 1 rok 377 000 Kč. Vezmeme-li v potaz, že se zvyšují jednoznačně náklady, může dnes tato cena oscilovat minimálně okolo částky 400 000 Kč. V případě, kdyby došlo k propuštění i např. jen 5 000 osob se zdravotním postižením z chráněného trhu práce, což není ani 10 % z celkového počtu těchto osob na chráněném trhu práce, náklady na tyto osoby by znamenaly dopad do státního rozpočtu ve výši 2 mld. Kč.*

Vilma Jurenka Baudišová





## Odpovědně k podpoře zaměstnávání OZP

**Odpovědnost státu za efektivnost systému podpory zaměstnávání OZP je zcela jedinečná a nenahraditelná. Vytvářet a udržovat prostředí, legislativní i exekutivní, umožňující oběma stranám trhu práce optimálně plnit integrační roli.**

**Musíme s politováním konstatovat, že stát – jeho minulé vlády již od roku 2012 tuto roli neplní. S odvoláním na nutnost reformy však nejsou řešeny ani důsledky krizí a přijatých dílčích rozhodnutí (včetně zvýšení minimálních mezd a tarifů), která významně ovlivňují efektivnost systému.**

*Společnost je tak odpovědná, jak se dokáže postarat o své nejslabší – tedy znevýhodněné členy.*

*Odpovědností samotných osob se zdravotním postižením je nejen dodržovat platné zákony a předpisy, ale také aktivně využívat systémů rehabilitace podle svých možností a příležitostí. Odpovědností společnosti, veřejnosti, poskytovatelů služeb zdravotních i sociálních, a také zaměstnavatelů, je nejen dodržovat platné zákony a předpisy, ale také iniciativně využívat nástrojů, racionálně aplikovat systém podpory rehabilitace OZP, na jehož konci je pracovní uplatnění lidí, kteří mají vůli a předpoklad stát se užitečnými spolupracovníky. Lhostejno, zda na volném pracovním trhu, na „chráněném“ trhu práce nebo v dílně neziskovky. Odpovědnost státu je zcela jedinečná a nenahraditelná. Vytvářet a udržovat prostředí, legislativní i exekutivní, umožňující oběma stranám trhu práce optimálně plnit integrační roli.*

*Tedy:*

- motivovat OZP, přesvědčit je, že přiměřené pracovní uplatnění pro ně bude výhodnější, důstojnější a společensky prospěšnější než pasivita v sociálním systému,
- motivovat zaměstnavatele k využití jejich aktuálního pracovního potenciálu,
- zajistit, aby systém podpory byl racionální, administrativně nenáročný a odpovídal potřebám reálného prostředí.

*Důležitá je samozřejmě efektivnost takového systému, měřená srovnáním – bilancí dopadu výdajů, příjmů a také ušlých příležitostí v případě úspěchu či neúspěchu pracovního uplatnění OZP. Taková bilance není možná bez dostupných relevantních dat, umožňující takové porovnání.*

*Řešením je reforma systému, přesahující pouze působnost zákona o zaměstnanosti. K takové reformě je nutné politické i věcné zadání a uvolnění kapacit pro její návrh a prosazení.*

**Musíme s politováním konstatovat, že stát – jeho minulé vlády již od roku 2012 tuto roli neplní. S odvoláním na nutnost reformy však nejsou řešeny ani důsledky krizí a přijatých dílčích rozhodnutí, která významně ovlivňují efektivnost systému.**

*Jen pro připomenutí*

- od roku 2018 apeluje Vládní výbor na nutnost systémového řešení, opírá se o stanoviska expertů, ani dohodnuté dílčí výsledky pracovní skupiny MPSV nebyly nakonec v roce 2019 aplikovány do zákona,
- již v březnu 2021 přijal VVZPO doporučení vládě ke zvýšení příspěvku dle § 78a, s ohledem na výrazný a doložený růst osobních i ostatních nákladů zaměstnavatelů, které nelze pokrýt zvýšením jejich výkonu a tržeb s ohledem na průměrně 70% zastoupení zaměstnaných OZP,



- v říjnu 2021 byl zařazen do programu bod jednání č. 8 – diskuse o systému podpory, byl odložen, neprojednán,
- vláda i MPSV ČR obdrželi sérii dopisů a intervencí ve 2. polovině roku 2021 i na začátku 2022, na které reaguje dalším odkladem řešení,
- návrh Nařízení vlády ministryně Maláčové v listopadu 2021 byl „odložen“ do kompetence příští vlády, která se jím dosud nezabývala,
- byla jmenována pracovní skupina MPSV ČR, jejímž cílem je „diskuse o možné reformě systému podpory zaměstnávání OZP“ – sešla se dosud dvakrát, dosud bez závěrů,
- minimální mzda vzrostla od roku 2020 o zatím nejvýraznější částku od roku 2016,
- materiálové a provozní náklady v podnicích (nejen zaměstnavatelů OZP) rostou v řádech desítek procent,
- v době pandemie vyčerpala většina ZP své finanční rezervy, odložila investice, dále snížila svou konkurenceschopnost na trhu.

Od roku 2019 se o skutečné reformě systému podpory (zdaleka se netýká jen režimu příspěvku dle § 78a) jen mluví, ale „skutek utek“. Jistě – existují objektivní důvody. Covid-19 v letech 2020-21, nyní ukrajinská krize. Jestliže není kapacita a vůle řešit systém, je nutné minimálně kompenzovat důsledky vnějšího vývoje, vyvolané destabilizací systému od roku 2016 – 17. Tedy valorizovat příspěvek, podobně, jako to sledujeme v mnoha „politicky atraktivnějších“ oblastech.

Máme pasivně státu rozumět tak, že stabilitu tisíců pracovních míst OZP „hodíme přes palubu“, protože existují důležitější věci? Pokud ano, nebude to odpovědnost lidí ani zaměstnavatelů, ale odpovědnost státu.

Stojíme před dvěma možnostmi:

Bud' vytvoří MPSV ČR (jako logický gestor řešení) kompetentní a dostatečnou kapacitu a prostor pro intenzivní zahájení práce na skutečné reformě odpovídající podmínkám a potřebám 21. století.

Nebo budeme během příštích dvou až tří let svědky propadnutí tisíců OZP do sociální sítě a chudoby, a to nejen osob dnes zaměstnaných, ale i těch, které by ve funkčním systému mohly zaměstnání získat a udržet?

Zatímco státní rozpočet je tvořen zákony, čísly a kapitolami, lidé, na které důsledky dopadají mají své osudy, jména a rodiny. Takových dnes rychle přibývá. Ti všichni jsou v demokratickém systému voliči.

Karel Rychtář



## Co se konalo a co plánujeme

Sněm AZPP ČR

Jako již tradičně proběhne v květnu Sněm AZPP ČR. Jeho hlavním bodem bude diskuze o současné energetické krizi, inflaci a dalších aktuálních problémech na trhu.

ka



AZZP ČR

Jindřišská 2, 110 00 Praha 1

[www.azzp.cz](http://www.azzp.cz); [info@azzp.cz](mailto:info@azzp.cz); 224109255



## Ze života našich členů

# Příběh o přínosu zaměstnavatelů OZP na chráněném i volném trhu práce

Manželé Kateřina a Petr Fykovi

*pracují v úklidové firmě v České Lípě, která zaměstnává více než 80 % lidí s různým zdravotním postižením. Poznali se již na základní škole, po ukončení střední školy se jejich cesty rozešly. Kateřina pracovala nejdříve 2 roky ve firmě Packard na plný úvazek. Tato práce byla náročnější, hlavně kvůli normě na minimální počet výrobků za den. V roce 2010 jí skončila smlouva a ona se ocitla na úřadu práce. Tam dostala doporučení do úklidové firmy, kde na částečný úvazek nastoupila. Kvůli jejímu pracovnímu tempu pro ni začátky v kolektivu nebyly úplně jednoduché. Díky své pílí a podpoře paní mistrové se zapracovala a naučila se zvládat svůj pracovní rajón. Dnes je spolehlivou zaměstnankyní, na kterou se může paní mistrová obrátit v případě záskoku na jiném pracovišti.*

*V roce 2018 nastoupil do stejné firmy na částečný úvazek i její manžel Petr, který má přiznanou invaliditu I. Stupně, tak jako Kateřina i s podobným zdravotním problémem. Na pracovišti si postupně prošel více rajóny, získal zkušenosti a naučil se práci s mycím strojem. Nyní je schopen plnohodnotně zastoupit kolegu. Svoje pracovní zkušenosti si přenesl i do domácnosti a manželce pomáhá s úklidem.*



*Oba se shodují, že jsou v zaměstnání spokojeni a práci v úklidové firmě by za jinou neměnili. Především z důvodu, že si na zvykli na své pracoviště a zvládají zde veškeré činnosti.*

*Tím, že jsou zaměstnání, získali finanční nezávislost, protože jen z invalidních důchodů by své životní náklady nepokryli. Mohli si například našetřit na letní dovolenou.*

Ida Juřicová

